باسمه تعالی

نام:.....		کلاس:.....
نام خانوادگی:.....	اداره کل آموزش وپرورش استان همدان	تاریخ امتحان: ۱۰ /۱۰ /۱۴۰۳
نام پدر:.....	اداره آموزش و پرورش شهرستان ملایر	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
نام آموزشگاه: علامه حلی	امتحان درس فارسی دوازدهم	تعداد صفحه(٤)

ردیف	قلمرو زبانی (۷نمره)	نمره
۱	**معنی واژه های مشخص شده را بنویسید .** **الف – پیرمرد از داخل کازیهٔ روی میز یک پاکت کهنه برداشت.** **ب – منت خدای را عز و جل** **پ – گفت باید حد زند هشیار مردم مست را.** **۲- کدام واژه یا واژه‌ها نادرست معنی شده است؟ معنی درست آن را بنویسید.** **الف – فراش(رفتگر) باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترد.** **ب – وظیفه(وجه معاش) روزی به خطای منکر نبرد.** **پ – گفت قاضی از کجا در خانهٔ خمّار(اندوهگین) نیست**	۱/۵
۲	**۱- املای درست واژه ها را از داخل کمانک انتخاب کنید .** **الف- هنگام (چریغ- چریق) آفتاب کنار قنات اتراق می‌کردیم.** **ب- آدمی به هر جا می‌رود، گمان می‌کند به (غایت القسوای -غایت القصوای) مقصود خود رسیده است؛** **پ – بگرای چو شرزه شیر (ارغند- ارقند)** **۲- واژگانی را که نادرست نوشته شده‌اند اصلاح کنید.(چهار غلط)** **کلاس سوم دبیرستان ناچار می‌بایست به کرمان برویم؛ بنابراین بعد از دو سه سال ترک تحصیل که دوباره وسایل فراهم شد، ۳۵ فرسنگ راه بین سیرجان و کرمان را دو شبه با کامیون طی کردیم. دو سال دانشسرای مقدّماتی طی شد. ادامهٔ تحصیل در تهران پیش آمد. این همان سفری است که هنگام مراجعه به بانک اعتبارات ایران برای من تدائی شد؛ زیرا آن روز سیصد تومان پول مجموعا تهیّه کرده بودم که به تهران بیایم و این، مخارجِ غریب شش ماه من بود.زنانی که در جنگ‌های ناپلئونی شوهر و اقوام خود را از دست داده بودند، هر کدام، یک تبَق پر از خاک کرده اند و در اینجا ریخته اند. مجموع این تبق‌های خاک، این تپّه را به وجود آورده است تا ما به بالای آن برویم و محوّطهٔ میدان را تماشا کنیم.**	۱/۵
۳	**نقش دستوری واژه های مشخص شده را بنویسید .** **سینه خواهم شرحه شرحه از فراق** **تا چشم بشر نبیندت روی** **از سیم به سر یکی کله خود** **گفت: مستی، زان سبب افتان و خیزان می روی**	۱
٤	**با توجه به متن به پرسش‌ها پاسخ دهید.(پرسش‌ها را درون متن پاسخ ندهید)** **تاثیر ادبیات عرب در ادب فارسی و نفوذ فرهنگ یونان در روم و یا تأثیر ادبیات هندی در ایران، حاصل روابط فرهنگی و یا نتیجه‌ی تسلط نظامی است. به عبارت دیگر ادبیّات ملل مختلف جهان در هم اثر می‌کنند و نوعی داد و ستد ادبی به وجود می‌آید و این داد و ستدها یکی از عوامل شکفتگی ادبیات جهان است.**	

جمله	نقش دستوری
سینه خواهم شرحه شرحه از فراق	
تا چشم بشر نبیندت روی	
از سیم به سر یکی کله خود	
گفت: مستی، زان سبب افتان و خیزان می روی	

www.kanoon.ir

	الف- مضاف الیه مضاف الیه خط اول را بنویسید. ۰/۵ ب- در خط دوم متن چند وابسته وابسته وجود دارد؟ آن‌ها را بنویسید. ۰/۵ پ - در خط آخر متن چند ترکیب وصفی وجود دارد؟۰/۲۵	
۵	الف- زیر فعل های اسنادی و مسندهای متن زیر خط بکشید. دیوارهای کهن روم که هنوز طاق ضربی دروازه‌های آن باقی است، حکایت از روزگاران گذشته دارد. یک روز دنیایی به روم چشم داشت و از آن چشم می‌زد امّا امروز به جای همهٔ آن حرف ها وقتی اعتصاب کارگران فقیر ماهیگیر وکشتی ساز ایتالیا را می‌بینیم، باید این شعر معروف خودمان را تکرار کنیم. ب- در بیت زیر چند فعل اسنادی وجود دارد؟۰/۲۵ در عالم پیر هرکجا برنایی است/ عاشق بادا که عشق خوش سودایی است	۱
٦	نوع «را» در مصرع « پنهـــان مکـــــن آتش درون را» چیست؟	۰/۲۵
۷	وابسته‌های وابسته در کدام گزینه تماماً صفت است؟ ۱ - زلف مشکین دوست، پرواز دو کبوتر ۲ - قصهٔ شیرین زندگی، رخسار آتشین گل ۳ - اوج آسمان آبی، دیدن آخرین مهتاب ٤ - فریاد عاشقان سوخته‌دل، برگ‌های زرد پاییز	۰/۲۵
	قلمرو ادبی(۵ نمره)	
۸	قسمت مشخص شده چه آرایه ای دارد؟ ای مشت زمین بر آسمان شو بـــــر وی بنواز ضربتی چند	۰/۲۵
۹	برای بیت « در دفتر زمانه فتد نامش از قلـــــم هر ملتی که مردم صاحب قلم نداشت» یک آرایه بنویسید.	۰/۲۵
۱۰	آرایه‌های ستون «ب» را به ابیات ستون «الف» وصل کنید. (هر بیت فقط یک آرایه. درگروه ب یک آرایه اضافی است) الف - هر کسی از ظن خود شد یار من از درون مـــن نجست اسرار من(.....) ب - با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است// مارا فراغتی است که جمشید جم نداشت (.....) پ- گفت: می بسیار خوردی،زان چنین بی خود شدی/ گفت: ای بیهوده گو،حرف کم و بسیار نیست(.....) ت – از سیم به سر یکی کله خود/ زآهن به میان یکی کمربند(.....) ث- درختان رابه خلعتِ نوروزی قبایِ سبزِ ورق دربرگرفته و اطفال شاخ را به قدوم موسم ربیع کلاه شکوفه بر سر نهاده(.....) ج- کرانه‌های فرات خط از کرانه رود تیبر می‌خواندند(.....) ب الف- کنایه ب- استعاره پ- تشبیه ت- اسلوب معادله ث- مجاز ج- تلمیح چ- جناس	۱/۵
۱۱	کدام گزینه آرایه‌های بیت زیر است؟ خانه‌ای کاو شود از دستِ اجانب آباد / ز شک ویران کُنش آن خانه که بیت الحزن است الف- پارادوکس، استعاره تضاد، جناس ب- تشبیه، تضاد، مجاز استعاره پ- تشبیه، مجاز، پارادوکس، تلمیح ت- جناس، مراعات نظیر، تلمیح، تضاد	۰/۲۵

www.kanoon.ir

۱۲	کدام گزینه در گروه آرایه‌های ادبی بیت «تـــــو قلب فسردهء زمینی از درد ورم نموده یک چند» نیست؟ الف- حسن تعلیل ب- تشبیه پ- استعاره ت- مسند	۰/۲۵
۱۳	کدام بیت اسلوب معادله دارد؟ چه دانند مردم که در جامه کیست/ نویسنده داند که در نامه چیست گرد بادی تیره بر صحرا گذشت/ عمر ما بود اینکه بی پرواگذشت با سیه دل چه سود گفتن وعظ/ نرود میخ آهنین در سنگ بگذار تا بگریم چون ابر در بهاران/ کز سنگ ناله خیزد روز وداع یاران	۰/۲۵
۱٤	در کدام گزینه اسلوب معادله وجود ندارد؟ محرم این هوش جز بی هوش نیست/ مر زبان را مشتری جز گوش نیست عشق چون آید برد هوش دل فرزانه را/ دزد دانا می‌کشد اول چراغ خانه را آرزو در طبع پیران از جوانان است بیش/ در خزان هر برگ چندین رنگ پیدا می‌کند بلبل و گل همه دم هم‌نفسانند ولی/ بینوا من که جدا مانده‌ام از دلبر خویش	۰/۲۵
۱۵	شعر حفظی(۲ نمره) الف- بیت دوم و سوم شعر صبح ستاره باران را بنویسید.	۱
	ب) جای خالی را پر کنید.	۰/۵
	..... بالله کز آفتاب فلک خوبتر شوی	
	پ- از شعر مکتب حقایق بیتی بنویسید که کلمه « ذوالجلال» در آن باشد.	۰/۵
	قلمرو فکری (۸ نمره)	
۱٦	معنی ابیات وعبارات زیر را به نثر ساده وروان بنویسید .(هر کدام ۰/۵ نمره) الف – یک روز دنیایی به روم چشم داشت و از آن چشم می‌زد.	۴
	ب- منت خدای را، عزَّ وَ جلّ، که طاعتش موجب قربت است و به شکر اندرش مزیدِ نعمت.	
	پ – گفت: می بسیار خوردی،زان چنین بی خود شدی// گفت: ای بیهوده گو،حرف کم و بسیار نیست	
	ت- در پیشگاه اهل خرد نیست محترم/// هر کس که فکر جامعه را محترم نداشت	
	ث – تا درد و ورم فرو نشیند //کافور بر آن ضماد کردند	
	ج – نی حریف هر که از یاری برید پرده هایش پرده های ما درید	
	چ – هیچ کس را نبینی که او را به جمال میلی نباشد.	
	ح- عصاره تاکی به قدرت او شهدِ فایق شده	

www.kanoon.ir

۱۷	مفهوم مشترک بیت‌های زیر را در چند کلمه بنویسید. در ره عشق نشد کس به یقین محرم راز/ هر کسی بر حسب فکر گمانی دارد هر کسی از ظن خود شد یار من/ از درون من نجست اسرار من	۰/۵
۱۸	بیت «گفت: دیناری بده پنهان و خود را وارهان// گفت: کار شرع کار درهم و دینار نیست» کدام معضل اجتماعی را بیان می‌کند؟	۰/۲۵
۱۹	کدام گزینه در بیت «شفیع مطاع نبی کریم/ قسیم جسیم نسیم وسیم» نیست؟ الف- صاحب جمال ب- فرمانروا پ- خوشبو ت- مهربان	۰/۲۵
۲۰	مقصود از عبارت «امپراتوری‌های بزرگ هم مانند انسان‌های ثروتمند معمولاً از سوء هاضمه می‌میرند » چیست؟	۰/۵
۲۱	عبارت زیر یاد آور کدام مثل است؟ از بیم عقرب جرارهٔ دموکراسی قرن بیستم ناچار شده به مار غاشیه سرهنگ‌ها پناه ببرد	۰/۲۵
۲۲	با توجه به متن چه ویژگی می‌توانیم برای «دوست سعدی» بنویسیم؟ یکی از صاحب دلان سر به جیب مراقبت فروبرده و در بحر مکاشفت مستغرق شده؛ آن گاه که از این معامله باز آمد، یکی دوستان، به طریق انبساط گفت: از این بوستان که بودی، ما چه تحفه کرامت کردی ؟	۰/۲۵
۲۳	کدام گزینه از مفهوم عبارت دریافت می‌شود؟ «عشق آتش است هرجا که باشد جز او رخت دیگری ننهند هر جا که رسد سوزد و به رنگ خود گرداند» الف- دو پادشاه در اقلیمی نگنجند ب- عاشقی بی‌خودی و بی‌رایی باشد پ- از عشق حذر باید کرد ت- عشق خوش سودایی است	۰/۲۵
۲٤	با توجه به عبارت «در عشق قدم نهادن کسی را مسلم شود که با خود نباشد» چه چیزی لازمهٔ عشق است؟	۰/۲۵
۲۵	قسمت مشخص شده نماد چیست؟ بر کش ز سر این سپید معجر بنشین بـــه یکی کبود اورند	۰/۲۵
۲٦	با توجه به ابیات به سوالات پاسخ دهید. ۱- بشنو این نی چون شکایت می‌کند از جـــدایی‌ها حکـــــایت می‌کند ۲- کـز نیستان تا مرا ببریده‌اند در نفیرم مرد و زن نالیده‌اند ۳- سینه خواهم شرحه شرحه از فراق تـــــــا بگویم شرح درد اشتیاق ٤- هرکسی کاو دور ماند از اصل خویش بـــــــاز جوید روزگار وصل خویش الف- با توجه به بیت سوم شاعر چه زمانی سخن خواهد گفت؟ ۰/۵ ب- نیستان در این ابیات نماد چیست؟ ۰/۲۵ پ- «کل شی یرجع الی اصله» از کدام بیت دریافت می‌شود؟ ۰/۲۵ ت- همنوایی همه عالم هستی با انسان کامل در کدام بیت بیان شده است؟ ۰/۲۵	۱/۲۵

www-kanoon-ir

محمدرضا حسنی ، ۶۹۷/۱۱۶۲ ، مکانیک خواجه نصیر

1. الف) کازیه: قفسه کوچک، جای کاغذ. ب) عز و جل: عزیز و بزرگوار. پ) حد زند: مجازات کند.

2. الف) فراش: گستراننده. پ) خمار: می فروش.

3. الف) چریق ب) غایت القصوای پ) ارقند

4. ناگزیر، مقدماتی، تداعی، طبق

5. خواهم: فعل، نبیندت: فعل، یکی: صفت مبهم، مستی: مسند

6. الف) ادبیات ملل ب) دو، مختلف و جهان. پ) دو، داد و ستد ادبی و عوامل شکفتگی

7. الف) باقی است، دارد، داشت، کنیم. ب) سه

8. مفعول

9. تشبیه: دفتر زمانه اضافه تشبیهی
کنایه: افتادن نام از قلم کنایه از فراموش شدن است، مردم صاحب قلم نیز کنایه از نویسندگان و شاعران است

10. الف- کنایه ب- اسلوب معادله پ- جناس ت- تشبیه ث-

www-kanoon-ir

استعاره ج- تلمیح

11. ت

12. ت

13. چه دانند مردم که در جامه کیست/ نویسنده داند که در نامه چیست

14. بلبل و گل همه دم همنفسانند ولی/ بینوا من که جدا ماندهام از دلبر خویش

15.الف) آیینه نگاهت پیوند صبح و ساحل / لبخند گاه گاهت صبح ستاره باران
بازآ که در هوایت خاموشی جنونم / فریادها برانگیخت از سنگ کوهساران
ب) گر نور عشق به دل جانت اوفتد
پ) ذوالجلالا، به جلالت که دلم پر خون است/ مگذارید که این خون، به زمین ها ریزد

16. الف) یک روزگار دنیا به شهر روم توجه داشت.
ب) ستایش خدا که اطاعتش موجب نزدیکی به اوست.
پ) بحث کم و زیاد نیست.
ت) کسی که فکر جامعه را محترم ندارد، محترم نیست.
ث) کافور برای رفع درد استفاده شد.

www.kanoon.ir

ج) کسی که از دوستی جدا شود، بی آبرو می شود.
چ) همه به زیبایی علاقه مندند.
ح) عصاره انگور به شربت تبدیل شده.

17. عدم آگاهی و راز داری

18. رشوه خواری

19. ب

20. امپراتوری ها به دلیل زیاده خواهی نابود می شوند.

21. از چاله به چاه افتادن

22. اهل مراقبه، باطنی، عارف

23. ب

24. فنا و از خود گذشتگی

25. عزا و سوگواری

26. الف) زمانی که سینه اش از درد فراق شرحه شرحه شود.
ب) عالم معنا و اصل و جایگاه روح.
پ) هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش/ بازجوید روزگار وصل

www-kanoon-ir

خویش
ت) کـز نیستان تا مرا ببریدهاند/ در نفیرم مرد و زن نالیده اند